

**Obowiązki dyrektora, nauczycieli i specjalistów
przedszkola, szkoły, placówki wobec dziecka/ucznia
posiadającego orzeczenie
o potrzebie kształcenia specjalnego
wynikające z przepisów prawa**

Podstawy prawne

Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty
(Dz. U. z 2018, poz. 1457 ze zm.)

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę
– Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017, poz. 60 ze zm.)

Ustawa z 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe
(Dz. U. z 2018, poz. 996 ze zm.)

Kształcenie specjalne

- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym. (Dz.U. z 24 sierpnia 2017 poz. 1578)
- Rozporządzenie MEN z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U z dnia 31 sierpnia 2017r., poz. 1652).Dotyczy obowiązującego w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych Rozporządzenia MEN dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym. (Dz. U. poz. 1113)
- Rozporządzenie MEN z dnia 26 lipca 2018r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U z dnia 6 sierpnia 2018r., poz. 1485).

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna

- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 w sprawie organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U z 25 sierpnia 2017, poz, 1591)
- Rozporządzenie MEN z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach(Dz. U z dnia 31 sierpnia 2017r., poz. 1643). Dotyczy obowiązującego w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych Rozporządzenia MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym. (Dz. U. poz. 532)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U z dnia 27 sierpnia 2018, poz. 1647)

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego

Rozporządzenie MEN z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz.U z 14 września 2017, poz, 1743)

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje się dla uczniów wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy.

Dotyczy to uczniów:

Niepełnosprawnych:

- niesłyszących;
- słabosłyszących;
- niewidomych;
- słabowidzących;
- z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją;
- z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim;
- z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym;
- z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera;
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Niepełnosprawność - długotrwały stan występowania pewnych ograniczeń w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Ograniczenia spowodowane są ograniczeniem sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych.

Z uwagi na zaburzenia i odchylenia rozwojowe o zróżnicowanej etiologii, wymagają zastosowania specjalnej organizacji procesu edukacyjnego w zakresie: organizacji warunków technicznych, metod i środków stosowanych w procesie dydaktycznym, kształtowania relacji społecznych, współpracy ze środowiskiem rodzinnym.

Niedostosowanych społecznie

Zagrożonych niedostosowaniem społecznym

Dzieci i młodzież niedostosowane społecznie pozostają w wyraźnej opozycji do wartości społecznych oraz norm obyczajowych, moralnych i prawnych, a skutkiem ich zachowań jest szeroko rozumiana destrukcja istniejącego ładu społecznego.

Dla dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem charakterystyczne są powtarzające się i utrwalone wzorce zachowań agresywnych lub buntowniczych, które mogą doprowadzić do przekroczeń norm społecznych i oczekiwań dla danego wieku.

Niepełnosprawność sprzężona

- Szereg kontrowersji budziło określenie - dysfunkcje sprzężone. Interpretację tego terminu MEN w 2008 roku odpowiadając na poselską interpelację nr 4903.
[...]Ustawodawca w projekcie zmiany ustawy o systemie oświaty przyjął, że ilekroć w przepisach jest mowa o niepełnosprawnościach sprzężonych, należy przez to rozumieć występowanie u dziecka niesłyszącego lub słabosłyszącego, niewidomego lub słabowidzącego, z niepełnosprawnością ruchową, z upośledzeniem umysłowym albo z autyzmem co najmniej jeszcze jednej z wymienionych niepełnosprawności.[...]
*O niepełnosprawności sprzężonej w rozumieniu prawa oświatowego możemy mówić wówczas, gdy u konkretnego dziecka w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego publiczna poradnia psychologiczno-pedagogiczna wskaże **co najmniej dwie niepełnosprawności, z których każda wymaga specjalnej organizacji nauki i odrębnych metod pracy dydaktycznej.** Taka sytuacja występuje np. przy realizowaniu procesu dydaktycznego u dziecka głuchoniewidomego czy niewidomego i z upośledzeniem umysłowym. Natomiast niepełnosprawność sprzężona nie występuje, gdy mamy do czynienia np. z dzieckiem z upośledzeniem umysłowym i z zaburzeniami mowy bądź z dzieckiem z niepełnosprawnością ruchową i dysleksją rozwojową, bowiem w tym przypadku specjalna organizacja nauki i odrębne metody pracy stosowane w procesie nauczania odnoszą się wyłącznie do upośledzenia umysłowego i niepełnosprawności ruchowej. Dzieci z zaburzeniami mowy i z dysleksją rozwojową nie wymagają takiej organizacji pracy i w związku z tym nie mogą otrzymać orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.[...]*

Orzeczenia wydają zespoły działające w poradniach właściwych ze względu na miejsce zamieszkania ucznia, przy czym dla dzieci niewidomych i słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących oraz dla dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera - wydają je zespoły działające w poradniach wskazanych przez kuratora oświaty.

Orzeczenie jest wydawane **na wniosek rodziców ucznia**.

Do wniosku należy dołączyć uzasadniającą go dokumentację, w szczególności wydane przez specjalistów opinie, zaświadczenia oraz wyniki obserwacji i badań psychologicznych, pedagogicznych i lekarskich, dokumentację medyczną dotyczącą leczenia specjalistycznego oraz poprzednio wydane orzeczenia lub opinie, jeżeli takie zostały wydane.

Opinia ze szkoły

W celu uzyskania informacji o problemach dydaktycznych i wychowawczych ucznia, zespół **może zasięgnąć opinii nauczycieli** jego szkoły (i zazwyczaj tak się dzieje), informując o tym wnioskodawcę. Opinię taką pisze najczęściej wychowawca klasy i nauczyciel zgłaszający problem. Oczywiście pedagog szkolny, logopeda, terapeuta pedagogiczny, inny specjalista pracujący z dzieckiem, mogą dołączyć własne uwagi.

Opinia ze szkoły powinna zawierać:

- informację o rozpoznanych przez nauczycieli lub specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem jego indywidualnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwościach psychofizycznych, w tym mocnych stronach i uzdolnieniach;
- informację o funkcjonowaniu ucznia w szkole, w tym występujących trudnościach, a w przypadku uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym objętych kształceniem specjalnym - wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania;
- informację o:
 - działaniach podjętych przez nauczycieli lub specjalistów w celu poprawy funkcjonowania ucznia w szkole,
 - formach udzielonej mu pomocy psychologiczno-pedagogicznej i okresie ich udzielania,
 - efektach podjętych działań i udzielanej pomocy,
 - wnioskach dotyczących dalszej pracy z uczniem mających na celu poprawę jego funkcjonowania.

Opinię wydaje się w terminie 7 dni od dnia otrzymania przez dyrektora prośby o jej wydanie. Kopię opinii przekazuje się rodzicom ucznia. O wydanie opinii może również zwrócić się wnioskodawca.

Wszystkie potrzebne pisma (wzory: wniosku, opinii szkolnej, zaświadczenia lekarskiego) są dostępne w każdej poradni.

W orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego **zespół określa:**

- **diagnozę** funkcjonowania ucznia, z uwzględnieniem jego potencjału rozwojowego, mocnych stron i uzdolnień oraz występujących w środowisku nauczania i wychowania barier i ograniczeń utrudniających to funkcjonowanie;
- **okres**, w jakim zachodzi potrzeba kształcenia specjalnego;
- **zalecane warunki i formy wsparcia** umożliwiające realizację indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia, w tym:
 - rozwijanie jego potencjalnych możliwości i mocnych stron;
 - wzmacnianie aktywności i uczestnictwa w życiu szkoły,
 - wsparcie ucznia ze strony dodatkowo zatrudnionej kadry - jeśli zachodzi taka potrzeba - i zakresu tego wsparcia;
- **zalecane cele rozwojowe i terapeutyczne** do realizacji podczas zajęć edukacyjnych, zajęć rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych i resocjalizacyjnych oraz w ramach pomocy psychologiczno - pedagogicznej udzielanej uczniowi i w zależności od potrzeb, jego rodzicom, przez szkołę oraz poradnię, wraz ze wskazaniem zalecanych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a w przypadku dzieci i uczniów niepełnosprawnych - również zalecanych rodzajów zajęć rewalidacyjnych;
- **wszystkie możliwe formy kształcenia specjalnego ucznia** (w szkole ogólnodostępnej, integracyjnej lub specjalnej) poczynając od najkorzystniejszej - według zespołu - dla dziecka;
- **potrzebę realizacji wybranych zajęć** edukacyjnych indywidualnie lub w grupie liczącej do 5 uczniów - w przypadku ucznia napotykającego na trudności w funkcjonowaniu wspólnie z oddziałem szkolnym;
- **zalecane działania ukierunkowane na poprawę funkcjonowania** ucznia i wzmacnianie jego uczestnictwa w szkole oraz wspierające jego rodziców;
- w zależności od potrzeb ucznia niepełnosprawnego, **niezbędny w procesie kształcenia sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne**, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- **zalecane sposoby oceny efektów** działań podjętych przez szkołę, w celu realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu.
- **dodatkowe informacje**

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje się **na okres wychowania przedszkolnego, roku szkolnego albo etapu edukacyjnego**.
Muszą być ważne.

Wnioskodawca otrzymuje orzeczenie (jeden egzemplarz) w terminie 7 dni od jego wydania.

W orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego powinny zostać określone:

- warunki realizacji potrzeb edukacyjnych, formy stymulacji, rewalidacji, terapii, usprawniania, rozwijania potencjalnych możliwości i mocnych stron dziecka oraz inne formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- najkorzystniejsze dla dziecka formy kształcenia specjalnego: w szkole ogólnodostępnej, szkole integracyjnej lub oddziale integracyjnym, szkole specjalnej lub oddziale specjalnym, ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym albo w szkole zorganizowanej w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii lub specjalnym ośrodku szkolno - wychowawczym

Na wniosek rodziców ucznia posiadającego orzeczenie o **potrzebie** kształcenia specjalnego, **starosta lub jednostka samorządu terytorialnego ma obowiązek zapewnić mu formę kształcenia zalecaną w orzeczeniu.**

Niepełnosprawni

- Szkoły:
 - **ogólnodostępne,**
 - ogólnodostępne z oddziałami integracyjnymi,
 - integracyjne,
 - ogólnodostępne z oddziałami specjalnymi,
 - specjalne, w tym szkoły specjalne przysposabiające do pracy.
- Młodzieżowe ośrodki wychowawcze.
- Młodzieżowe ośrodki socjoterapii.
- Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze.
- Specjalne ośrodki wychowawcze.
- Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze.

W integracji z uczniami pełnosprawnymi - najbliższej miejsca zamieszkania.

Zagrożeni niedostosowaniem społecznym

- Szkoły:
 - **ogólnodostępne,**
 - ogólnodostępne z oddziałami integracyjnymi,
 - integracyjne,
 - ogólnodostępne z oddziałami specjalnymi,
 - specjalne, w tym szkoły specjalne przysposabiające do pracy.
- Młodzieżowe ośrodki socjoterapii.
- Specjalne ośrodki wychowawcze.

Na każdym etapie edukacyjnym.

Niedostosowani społecznie

- Szkoły:
 - **ogólnodostępne,**
 - ogólnodostępne z oddziałami integracyjnymi,
 - integracyjne,
 - ogólnodostępne z oddziałami specjalnymi,
 - specjalne, w tym szkoły specjalne przysposabiające do pracy.
- Młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Na każdym etapie edukacyjnym.

W szkołach ogólnodostępnych nie organizuje się oddziałów specjalnych dla uczniów niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Proces organizacji kształcenia specjalnego

Zespół orzekający publicznej poradni psychologiczno - pedagogicznej wydaje orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Dyrektor organizuje proces kształcenia specjalnego.

Nauczyciele, specjaliści, rodzice realizują kształcenie specjalne oraz prowadzą dokumentację w sposób przewidziany rozporządzeniem.

Uczniom z orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego szkoła ma obowiązek zapewnić:

- realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego; warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów;
- **zajęcia specjalistyczne** organizowane w szkole w ramach udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- **inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne (prowadzenie tych zajęć dyrektor szkoły powierza nauczycielom lub specjalistom posiadającym kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności ucznia);**
- integrację uczniów ze środowiskiem rówieśniczym, w tym z uczniami pełnosprawnymi;
- przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu dorosłym.

Zespoły – Indywidualny program edukacyjno - terapeutyczny

Uczniowi objętemu kształceniem specjalnym dostosowuje się program nauczania do jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych.

Dostosowanie to następuje na podstawie opracowanego dla ucznia **indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (IPET)** uwzględniającego zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

Jaka jest podstawa przygotowania IPET ?

- dokonanie przez zespół wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia;
- uwzględnienie diagnozy, wniosków sformułowanych na jej podstawie oraz zaleceń zawartych w orzeczeniu

Wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia (wstępna i monitorująca)

1. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego
 - **Rozpoznanie medyczno-psychologiczne**
 - Mocne strony ucznia (potencjał i możliwości)
 - Trudności ucznia
2. Rodzice ucznia
 - Opinia o funkcjonowaniu dziecka, wskazówki i oczekiwania do pracy z dzieckiem
3. Obserwacje nauczycieli i specjalistów pracujących z dzieckiem
4. Krótka charakterystyka ucznia dokonana w oparciu o zebrane informacje, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień ucznia
5. Przyczyny niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu ucznia, w tym bariery i ograniczenia utrudniające mu funkcjonowanie i uczestnictwo w życiu szkoły.
6. Zakres i charakter wsparcia ze strony nauczycieli, specjalistów, asystentów lub pomocy nauczyciela
7. Krótka ocena efektów udzielanej uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
8. W przypadku ucznia realizującego wybrane zajęcia edukacyjne indywidualnie lub w grupie liczącej do 5 uczniów, zgodnie ze wskazaniem zawartym w programie - napotykanne trudności w zakresie włączenia go w zajęcia realizowane wspólnie z oddziałem szkolnym, oraz efekty działań podejmowanych w celu ich przezwyciężenia;
9. Wnioski do IPET – stanowiące podstawę do określenia rodzaju i zakresu opisanego wsparcia

Wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia zespół dokonuje, **co najmniej dwa razy w roku szkolnym.**

Oceniając efektywność IPET podejmuje – w miarę potrzeb - decyzję o jego modyfikacji.

Zarówno wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia jak i ewentualnej modyfikacji IPET dokonuje się – w zależności od potrzeb - we współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną, a także - za zgodą rodziców ucznia - z innymi podmiotami

Pieczętka szkoły

IPET

INDYWIDUALNY PROGRAM EDUKACYJNO-TERAPEUTYCZNY

na rok szkolny 2018/2019 oraz

opracowany 2018r. na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia
specjalnego Nr wydanego przez Poradnię Psychologiczno-
Pedagogiczną w

.....
(imię i nazwisko ucznia, oznaczenie klasy)

1. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w szczególności przez zastosowanie odpowiednich **metod i form pracy z uczniem**

Informacje o programie nauczania realizowanym przez ucznia

Ustalenia nauczycieli dotyczące indywidualizacji procesu nauczania oraz stosowania dostosowań, typu:

- przekazywanie treści przerabianego materiału w różnym ujęciu, z podziałem na kroki i etapy, z odwoływaniem się do zainteresowań ucznia, wcześniejszych jego doświadczeń, z dbałością o polisensoryczny dostęp do informacji (wzrok, słuch, dotyk, smak, symbolika, konkret);
- stwarzanie uczniowi możliwości pracy nad podobnymi zadaniami na różnych poziomach, zgodnie z jego dotychczasowymi osiągnięciami, stylem i tempem uczenia się, preferowanymi przez niego formami pracy, reakcją na sytuacje zadaniowe;
- stosowanie odpowiednich dla ucznia metod aktywizujących, atrakcyjnych środków dydaktycznych, sposobów, form i kryteriów sprawdzania i oceniania wiedzy ucznia.
- udzielanie na bieżąco wsparcia psychicznego, szczególnie w sytuacjach trudnych dla ucznia zadaniowo.

Wsparcie organizacyjne, jakim jest **nauczyciel** lub **specjalista współorganizujący kształcenie specjalne** lub **pomoc nauczyciela**.

2. Zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem **ukierunkowane na poprawę jego funkcjonowania**, w tym - w zależności od potrzeb - na komunikowanie się ucznia z otoczeniem z użyciem wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC), oraz wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu szkolnym

Działania o charakterze **rewalidacyjnym** dla ucznia niepełnosprawnego, **resocjalizacyjnym** dla ucznia niedostosowanego społecznie, a **socjoterapeutycznym** dla ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym.

W zależności od potrzeb ucznia typu:

- *stymulowanie tych właściwości intelektualnych i osobowościowych ucznia, które umożliwiają mu pełne uczestnictwo w zajęciach lekcyjnych oraz w życiu klasy/szkoły z jego rówieśnikami*
- *zachęcanie do samodzielności*
- *rozwijanie umiejętności radzenia sobie z porażką, z trudnymi emocjami*
- *nauczanie społecznie aprobowanych sposobów wyrażania swoich emocji*
- *wyrabianie wytrwałość w pokonywaniu trudności,*
- *zachęcanie do wspólnego spędzania czasu w grupie rówieśniczej*
- *wzmacnianie pozytywnych zachowań*
- *kształtowanie zdolności obiektywnej oceny rzeczywistości, wskazywanie pozytywnych wzorów i rozbudzanie szacunku wobec nich, wzmacnianie poczucia sprawstwa, itd.*

AAC (Augmentative and Alternative Communications)

- komunikacja wspomagająca i alternatywna.

Ogół metod, które są stosowane do wspierania komunikacji osób mających trudności w werbalnym porozumiewaniu się. Metody te umożliwiają takim osobom wyrażanie swoich potrzeb, preferencji, myśli, opinii, a w konsekwencji pomagają w nawiązywaniu relacji z innymi osobami.

Komunikacja wspomagająca - dla dzieci, u których rozwój mowy jest zaburzony (np. z dysfazją rozwojową). W takim przypadku wprowadza się **symbole (gesty i/lub znaki graficzne)**, które pomagają dziecku rozumieć język i coraz lepiej go używać. Znaki (najczęściej gesty) są używane **równocześnie z mową, wzmacniając komunikaty słowne, ale nie zastępując ich.**

Komunikacja alternatywna - dla dzieci, które nie mogą mówić (np. z afazją motoryczną) lub nie używają mowy do komunikacji, często mając także problemy z rozumieniem mowy (osoby z autyzmem, upośledzeniem umysłowym, afazją sensoryczną). Celem oddziaływań w tym przypadku jest znalezienie takiej **formy, która stanie się dla osoby niemówiącej stałym sposobem na porozumiewanie się z otoczeniem.**

3. Formy i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz **wymiar godzin**, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane

Forma pomocy - należy wpisać zgodnie z wykazem form podanym w rozporządzeniu o pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Dla ucznia klasy VII i VIII szkoły podstawowej + branżowej szkoły I stopnia + liceum ogólnokształcącego + technikum – zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

- **Okres udzielania** - I lub II semestr roku szkolnego..... lub cały rok szkolny
- **Tygodniowy wymiar godzin** - minimum 1h, najczęściej 2h
- **Osoba prowadząca** - Zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami do prowadzenia danej formy zajęć

4. Działania wspierające rodziców ucznia oraz - w zależności od potrzeb - **zakres współdziałania** z poradniami psychologiczno - pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi, innymi instytucjami oraz podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży

Działania proponowane przez Zespół i uzgodnione z rodzicami, zgodne z ich potrzebami, np.:

- Zorganizowanie na terenie szkoły grupy wsparcia dla rodziców dzieci z SPE.
- Zorganizowanie dwa razy w semestrze na terenie szkoły otwartych spotkań ze specjalistami z PPP.
- Pomoc w załatwieniu formalności związanych z wyjazdem dziecka na turnus rehabilitacyjny, dofinansowanie zakupu sprzętu...

5. Zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Podaje się konkretny **rodzaj zajęć rewalidacyjnych**, w jakich uczeń **niepełnosprawny** ma brać udział.

Należy uwzględnić w szczególności rozwijanie umiejętności komunikacyjnych przez:

- naukę orientacji przestrzennej i poruszania się oraz naukę systemu Braille'a lub innych alternatywnych metod komunikacji – **w przypadku ucznia niewidomego;**
- naukę języka migowego lub innych sposobów komunikowania się, w szczególności wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC) – **w przypadku ucznia niepełnosprawnego z zaburzeniami mowy lub jej brakiem;**
- zajęcia rozwijające umiejętności społeczne, w tym umiejętności komunikacyjne – **w przypadku ucznia z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera**

Przepisy nie określają przy tym, jakiego rodzaju zajęcia powinny być prowadzone jako rewalidacyjne.

Formy rewalidacji (korekcyjne wad postawy, korygujące wady mowy, orientacji przestrzennej i poruszania się, nauki języka migowego lub innych alternatywnych metod komunikacji oraz inne, wynikające z indywidualnych programów rewalidacji, np.: muzykoterapia, dogoterapia, kinezyterapia, hipoterapia, EEG Biofeedback, Tomatis, terapia ręki, rehabilitacja ruchowa)

Katalog rodzajów zajęć realizowanych z dzieckiem objętym kształceniem specjalnym, nie jest zamknięty.

Powinny być określone w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego i ewentualnie doprecyzowane na podstawie wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia dokonanej przez zespół oraz określone w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym.

W programie powinny się znaleźć takie formy stymulacji, terapii i usprawniania, które dla tego dziecka są niezbędne z uwagi na jego indywidualne potrzeby rozwojowe edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne.

6. Zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami ucznia w celu zapewnienia: realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu, warunków do nauki (w tym sprzętu specjalistycznego i odpowiednich środków dydaktycznych, zajęć specjalistycznych, integracji dziecka ze środowiskiem i przygotowaniem go do samodzielności w życiu dorosłym

Tylko zadania uzgodnione z rodzicami ucznia, np.:

- Bieżąca wymiana informacji między rodzicami a nauczycielami i specjalistami, wzajemne informowanie o postępach lub trudnościach dziecka w codziennym funkcjonowaniu w domu i w szkole, wyjaśnianie sposobów i metod pracy z nim.
- Stworzenie dziecku warunków w domu, żeby było przygotowane do zajęć.
- Przygotowywanie materiałów z każdych zajęć specjalistycznych do pracy z dzieckiem w domu – instruktaż na bieżąco.
- Udostępnianie korzystania z biblioteczki fachowej pedagoga/psychologa szkolnego.
- Zapraszanie do udział w zajęciach otwartych – lekcyjnych i pozalekcyjnych.

7. Wybrane zajęcia edukacyjne, które są realizowane indywidualnie z uczniem lub w grupie liczącej do 5 uczniów, w zależności od indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Wpisuje się tylko wtedy, kiedy taka forma kształcenia specjalnego została dla ucznia zorganizowana ze wskazań zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego lub wynikających z wielospecjalistycznych ocen

*Data oraz podpisy wszystkich osób obecnych
przy opracowaniu IPET lub jego modyfikacji*

Kto opracowuje IPET ?

Zespół, który tworzą nauczyciele, specjaliści, **prowadzący zajęcia z uczniem.**

Kto koordynuje pracę zespołu?

- **wychowawca** oddziału do którego uczęszcza uczeń;
- **wyznaczony przez dyrektora szkoły** nauczyciel lub specjalista, prowadzący zajęcia z uczniem

Kto może dodatkowo uczestniczyć w pracach zespołu?

- **na wniosek dyrektora szkoły:** przedstawiciel poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej lub pomoc nauczyciela;
- **na wniosek lub za zgodą rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia:** inne osoby, w szczególności lekarz, psycholog, pedagog, logopeda lub inny specjalista

Na jaki okres opracowuje się IPET?

- Na okres, **na jaki zostało wydane orzeczenie** o potrzebie kształcenia specjalnego, nie dłuższy jednak niż etap edukacyjny.

Jaki jest termin opracowania IPET?

- **do 30 września** roku szkolnego, w którym uczeń rozpoczyna od początku roku szkolnego realizowanie kształcenie;
- **30 dni od dnia złożenia orzeczenia** o potrzebie kształcenia specjalnego

Kiedy odbywają się spotkania zespołu?

- w miarę potrzeb, **nie rzadziej jednak niż dwa razy w roku szkolnym**

Jakie są prawa rodzica (pełnoletniego ucznia)?

- prawo **uczestniczenia** w spotkaniach zespołu przy,
 - opracowaniu i modyfikacji IPET-u,
 - dokonywaniu wielospecjalistycznych ocen;
- prawo do uzyskania od dyrektora szkoły **pisemnego zawiadomienia** (w sposób przyjęty w danej szkole) o terminie każdego spotkania zespołu i możliwości uczestniczenia w tym spotkaniu;
- prawo do **otrzymanie kopii** programu i wielospecjalistycznych ocen.

- Wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia zespół dokonuje, **co najmniej dwa razy w roku szkolnym.**
- Oceniając efektywność IPET podejmuje - w miarę potrzeb - decyzję o jego modyfikacji.
- Zarówno wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia jak i ewentualnej modyfikacji IPET dokonuje się – w zależności od potrzeb - we współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną, a także - za zgodą i rodziców ucznia - z innymi podmiotami.

Zajęcia rewalidacyjne - obowiązki dyrektora

Każdemu uczniowi **niepełnosprawnemu** z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, szkoła - każdego typu, i na każdym etapie edukacji - ma obowiązek zorganizować zajęcia rewalidacyjne:

- na czas określony w orzeczeniu
- w sposób zapewniający realizację jego potrzeb edukacyjnych

Odpowiedzialny jest dyrektor szkoły, który po otrzymaniu orzeczenia występuje do organu prowadzącego szkołę z wnioskiem o przyznanie dla tego ucznia godzin rewalidacji, wskazanych w projekcie organizacji szkoły na dany rok szkolny.

Planowanie konkretnego rodzaju zajęć rewalidacji należy do Zespołu składającego się ze wszystkich nauczycieli i specjalistów bezpośrednio pracujących z tym uczniem w szkole.

Dokumentem, w którym potwierdza się zaplanowanie rewalidacji jest IPET opracowany przez Zespół.

Ustalając rodzaj zajęć rewalidacyjnych dla ucznia trzeba koniecznie wziąć pod uwagę:

- diagnozę oraz zalecenia zawarte w orzeczeniu
- potrzeby ucznia wynikające z wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, dokonywanej przez Zespół planujący i realizujący dla niego kształcenie specjalne.

Ich celem **nie jest wyrównywanie braków edukacyjnych**, czyli zaległości powstałych w wiadomościach w trakcie opanowania podstawy programowej.

Zajęcia rewalidacyjne mogą być realizowane przez nauczycieli zajęć edukacyjnych posiadających odpowiednie przygotowanie specjalistyczne w zakresie pedagogiki specjalnej, a także przez szkolnych specjalistów (pedagog, psycholog, logopeda...).

Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze wskazane w rozporządzeniu MEN o pomocy pedagogiczno-psychologicznej – **to nie REWALIDACJA.**

Organizuje się je bowiem dla każdego ucznia, u którego zauważono potrzebę takiej pomocy.

Tylko zajęcia w zakresie **terapii logopedycznej i korekcyjno-kompensacyjne** mogą być organizowane dla ucznia niepełnosprawnego z dwóch powodów:

- jako zajęcia specjalistyczne wynikające z organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej
- jako rewalidacyjne wynikające z ramowego planu nauczania.

Czas prowadzonych w przedszkolu zajęć rewalidacyjnych powinien wynosić:

w przedszkolu z dziećmi w wieku 3–4 lat – około 15 minut

z dziećmi w wieku 5–6 lat – około 30 minut

Rozstrzygnięcie, w jakich godzinach będą realizowane zajęcia rewalidacyjne z dzieckiem, należy do decyzji dyrektora i nauczycieli przedszkola, podjętej w uzgodnieniu z rodzicami i uwzględniającej potrzeby dziecka wynikające z jego niepełnosprawności. Ma to być jednak poza czasem realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

Wymiar zajęć rewalidacyjnych w przedszkolu wynika z potrzeb dziecka określonych w wielospecjalistycznej ocenie poziomu funkcjonowania dziecka oraz zaleceń zawartych w orzeczeniu.

W szkole - godzina zajęć rewalidacyjnych trwa 60 minut.

Ponieważ zajęcia rewalidacyjne są określone ramowym planem nauczania, to znajdują się w tygodniowym rozkładzie zajęć ucznia.

Tygodniowy rozkład zajęć, wynika z IPETu, ocena postępów i wnioski dalszej pracy z WOPFU dokonanej przez zespół nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem.

Dokumentowane są w dzienniku zajęć rewalidacyjnych.

Aktualnie obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości rezygnacji z udziału ucznia w zajęciach rewalidacyjnych.

Nie powinno być możliwości, by szkoła odstąpiła od ich ustalenia dla ucznia.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna

Potrzeba objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną wynika m.in.:

z niepełnosprawności,

z niedostosowania społecznego

zagrożenia niedostosowaniem społecznym

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi w przedszkolu, szkole i placówce polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych **potrzeb rozwojowych** i **edukacyjnych** ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych **możliwości psychofizycznych** ucznia i *czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie w przedszkolu, szkole i placówce, w celu wspierania potencjału rozwojowego ucznia i stwarzania warunków do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu przedszkola, szkoły i placówki oraz w środowisku społecznym.*

Podkreślono konieczności uwzględnienia wpływu czynników środowiskowych - zarówno barier, jak i czynników wspierających - na jakość procesu kształcenia i wychowania.

Zadania zespołu

Planowanie pomocy- ustalanie form zajęć, wymiaru godzin oraz okresu ich prowadzenia (we współpracy z dyrektorem), **planowanie działań** edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, odpowiednio do dokonanego rozpoznania.

Koordynowanie- udzielają uczniowi tej pomocy w trakcie **bieżącej pracy** oraz przez **zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów**.

Specjaliści wspierają nauczycieli obowiązkowych zajęć edukacyjnych w dostosowaniu sposobów i metod pracy do możliwości psychofizycznych ucznia.

Współpraca w zależności od potrzeb

- z poradnią,
- z rodzicami lub pełnoletnim uczniem,
- z innymi osobami, które zainicjowały pomoc.

Dokonywanie okresowej efektywności pomocy udzielanej temu uczniowi, w tym efektywności prowadzonych zajęć specjalistycznych, rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych i innych zajęć i formułowanie wniosków dotyczących dalszych działań mających na celu poprawę jego funkcjonowania.

Zadania dyrektora

Odpowiada za organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Ustala dla ucznia formy udzielania tej pomocy, okres ich udzielania oraz wymiar godzin, w którym będą realizowane.

Powiadamia o tym niezwłocznie i pisemnie rodziców ucznia/pełnoletniego ucznia.

Gdy z wniosków wynika, że udzielana pomoc nie przynosi efektów - za zgodą rodziców ucznia lub pełnoletniego ucznia, występuje do PPP z wnioskiem o przeprowadzenie diagnozy i wskazanie sposobu rozwiązania problemu ucznia.

Stosuje się odpowiednio do uczniów posiadających orzeczenia, z tym że przy planowaniu udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej uwzględnienia się zalecenia tam zawarte

Formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Zajęcia logopedyczne

Dla uczniów z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności językowych. Liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 4.

Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne

Dla uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi, w tym specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 5.

Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne !

Dla uczniów przejawiających trudności w funkcjonowaniu społecznym.

Liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 10, chyba że zwiększenie liczby uczestników jest uzasadnione potrzebami uczniów.

Inne zajęcia o charakterze terapeutycznym

Dla uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi mających problemy w funkcjonowaniu w przedszkolu, szkole lub placówce oraz z aktywnym i pełnym uczestnictwem w jej życiu. Liczba uczestników nie może przekraczać 10.

Zajęcia rozwijające uzdolnienia !

Dla szczególnie uzdolnionych dzieci i uczniów na każdym etapie edukacji oraz podopiecznych placówek oświatowych.

Liczba uczestników do 8.

Zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się !

Dla uczniów w celu podnoszenia efektywności uczenia się

Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze

Dla uczniów mających trudności w nauce,
szczególności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających
z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego.

Liczba uczestników do 8.

Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu

Dla uczniów szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych – są to zajęcia uzupełniające działania szkoły w zakresie doradztwa zawodowego.

Porady, konsultacje, warsztaty i szkolenia

Te formy pomocy prowadzą nauczyciele i specjaliści.

Porady, konsultacje, warsztaty, szkolenia dla rodziców, uczniów i nauczycieli

Działania te mają wspierać rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększenia efektywności pomocy udzielanej uczniom.

Ważne

Godzina zajęć realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej trwa **45 minut**.

Zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz zajęcia specjalistyczne prowadzą **nauczyciele, wychowawcy i specjaliści posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju zajęć**.

Zajęcia te prowadzi się przy wykorzystaniu aktywizujących metod pracy.

Dokumentację stanowi: **Dziennik zajęć innych,**
Indywidualna teczka ucznia.

Pomoc psychologiczno – pedagogiczna w ramowych planach nauczania

§ 2. 1. Ramowy plan nauczania określa:

2) minimalny tygodniowy wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych:

w oddziale ogólnodostępnym oraz w oddziale integracyjnym prowadzone są z uczniem **indywidualnie** lub grupowo, w wymiarze 2 h/tygodniowo.

w oddziałach specjalnych mogą być także prowadzone grupowo po 8, 10 lub 12 godz. na oddział.

3. Ramowy plan nauczania obejmuje również:

6) zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizowane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy – Prawo oświatowe.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół

1. Nauczyciel i specjalista współorganizator kształcenia specjalnego
2. Pomoc nauczyciela

Asystent ucznia niepełnosprawnego?

NIE MA takiego stanowiska w oświacie

Kształcenie specjalne – dodatkowo zatrudniani pracownicy

Uczeń z niepełnosprawnością sprzężoną, autyzmem, Zespołem Aspergera

Dyrektor jest zobowiązany zatrudnić dodatkowo, uwzględniając realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego:

- nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych lub specjalistów lub
- pomoc nauczyciela.

W przypadku, gdy kształceniem specjalnym są objęci uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na inne niż wyżej wymienione niepełnosprawności, niedostosowanie społeczne lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym, pracowników tych można zatrudnić **za zgodą organu prowadzącego**.

Nauczyciel posiadający kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej zatrudniony w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych

Zadania:

- prowadzenie wspólnie z innymi nauczycielami i specjalistami pracy wychowawczej z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym;
- uczestnictwo, w miarę potrzeb, w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli oraz w zintegrowanych działaniach i zajęciach, określonych w programie, realizowanych przez nauczycieli i specjalistów;
- udzielanie pomocy nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne oraz nauczycielom i specjalistom, realizującym zintegrowane działania i zajęcia w doborze form i metod pracy z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym;
- prowadzenie innych zajęć odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne.

Zajęcia edukacyjne oraz zintegrowane działania i zajęcia, określone w IPET, które nauczyciel współorganizujący kształcenie uczniów z orzeczeniem realizuje wspólnie z innymi nauczycielami lub w których uczestniczy, wyznacza dyrektor szkoły.

Pomoc nauczyciela

Zadania

decyzję w sprawie realizowanych zadań podejmuje dyrektor, określając zakres współpracy z nauczycielami w związku z zapewnieniem opieki uczniom. Zakres czynności będzie uzależniony z jednej strony od potrzeb uczniów, z uwzględnieniem poziomu ich funkcjonowania wynikającego z niepełnosprawności, z drugiej od zakresu wsparcia potrzebnego nauczycielom, z uwagi na ich zaangażowanie w pracę z uczniami w klasie. Osoba na tym stanowisku powinna pracować pod kierunkiem nauczyciela, ale nie można powierzać jej zadań związanych z zastępowaniem nauczyciela.

Specjaliści i pomoc nauczyciela realizują zadania wyznaczone przez dyrektora szkoły.

Obowiązki dyrektora - ważne problemy

- Przedłużenie okresu nauki uczniowi niepełnosprawnemu
- Odroczenie obowiązku szkolnego
- Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – drugi język nowożytny
- Zorganizowanie dla ucznia niepełnosprawnego na terenie szkoły zajęć w formie indywidualnej lub w mniejszej grupie
- Realizacja zajęć rewalidacyjnych i z ppp określonych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego - czy w każdym roku nauki/przez cały etap edukacyjny?
- Wniosek o przeprowadzenie diagnozy i wskazanie sposobu rozwiązania problemu ucznia
- Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w oddziale ogólnodostępnym
- Wychowanie do życia w rodzinie
- Rehabilitacja ruchowa

Przedłużenie okresu nauki uczniowi niepełnosprawnemu

Uczeń niepełnosprawny - posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz uczeń szkoły w zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich – będzie miał **możliwość przedłużenia okresu nauki** w szkołach nowego typu:

- w szkole podstawowej: o **1 rok** na pierwszym etapie edukacyjnym i **2 lata** na drugim etapie edukacyjnym;
- w szkole ponadpodstawowej o **1 rok** – przy zwiększeniu proporcjonalnie wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych

Decyzje podejmuje rada pedagogiczna po uzyskaniu opinii zespołu nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem (zespół tworzący dla ucznia IPET); z której wynika potrzeba przedłużenia uczniowi okresu nauki i zgody rodziców ucznia.

Odroczenie obowiązku szkolnego

W przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego rozpoczęcie spełniania obowiązku szkolnego może być – na wniosek rodziców - odroczone nie dłużej jednak, niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 9 lat.
(art. 38 – Prawo oświatowe)

Uczniowie ci mogą uczyć się **w szkole podstawowej**, do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, **w którym kończą 20 rok życia.**

Biorąc pod uwagę możliwość przedłużenia okresu nauki oraz możliwość odroczenia realizacji obowiązku szkolnego uczniom niepełnosprawnym o dwa lata dłużej w stosunku do pełnosprawnych rówieśników, wskazany wiek umożliwia uczniom niepełnosprawnym ukończenie szkoły ponadpodstawowej, bowiem dla nich kształcenie **w szkole ponadpodstawowej** jest prowadzone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, **w którym kończy 24 rok życia.**

Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – drugi język nowożytny

Dyrektor szkoły umieszcza dodatkowe godziny zajęć przeznaczone na zajęcia z techniki w arkuszu organizacji szkoły, w takim wymiarze jak zajęcia z drugiego języka obcego nowożytnego,

zajęcia z techniki prowadzone są zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego z zakresu tych zajęć,

uczeń otrzymuje ocenę z techniki,

zajęcia z techniki należy dokumentować w dzienniku zajęć lekcyjnych, w którym wskazane są obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w arkuszu ocen i na świadectwie wykreśla się drugi język obcy nowożytny i wpisuje ocenę z techniki.

Na wniosek rodziców uczeń może uczyć się drugiego języka.

Zorganizowanie dla ucznia niepełnosprawnego na terenie szkoły zajęć w formie indywidualnej lub w mniejszej grupie

Nie jest potrzebna zmiana orzeczenia, jedynie modyfikacja indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (IPET).

Modyfikacja Ipet-u musi być poprzedzona wielospecjalistyczną oceną poziomu funkcjonowania ucznia.

Jeśli z oceny tej wynika potrzeba objęcia ucznia wybranymi zajęciami w formie indywidualnej lub w mniejszej grupie do 5 uczniów, to informacja dotycząca rodzaju i wymiaru zajęć prowadzonych z uczniem w ww. formach powinna zostać określona w IPET.

Realizacja zajęć rewalidacyjnych i z ppp określonych w orzeczeniu czy w każdym roku nauki/przez cały etap edukacyjny?

Zalecenia z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego są ważne dla zespołu powołanego w danej placówce czy szkole do tworzenia ipet-u, który przeprowadza wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania ucznia (WOPFU) i opracowuje indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (IPET) dla danego dziecka.

Rodzaj i wymiar zajęć zależy od oceny funkcjonowania ucznia i jej weryfikacji co najmniej 2 razy w roku szkolnym, czyli rzeczywistych, aktualnych potrzeb edukacyjnych dziecka w danym momencie.

Informacje te wpływają na modyfikację indywidualnego programu oraz wskazują, kiedy i jak realizować ww. zalecenia.

Istotne jest, aby ustalać w całym zespole aktualne cele do realizacji, do osiągnięcia przez ucznia i umiejętności, nad którym pracuje się w najbliższym, określonym czasie.

Orzeczenia wydawane są zazwyczaj na etap edukacyjny - to długi czas w kontekście rozwoju dziecka. Dlatego też na terenie szkoły zespół powinien podejmować decyzję o modyfikacji form wsparcia na bazie informacji uzyskanej z diagnozy przeprowadzanej w przedszkolu/szkole

Podstawą do rezygnacji z zajęć rewalidacyjnych nie mogą być:

- względy organizacyjne leżące po stronie szkoły np. utrudnienia w korzystaniu z tych zajęć w wyznaczonych przez szkołę godzinach,
- brak wykwalifikowanej kadry do prowadzenia zajęć
- niedopasowanie rodzaju czy metod pracy do potrzeb ucznia.

Uzasadnieniem może być natomiast zaspokajanie potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia w inny sposób niż organizacja zajęć rewalidacyjnych w szkole. Powinno to jednak zostać uwzględnione w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym oraz brane pod uwagę podczas dokonywania (przez zespół nauczycieli i specjalistów pracujących z tym uczniem) wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia.

Wniosek taki, wraz z uzasadnieniem decyzji rodziców, powinien być złożony na piśmie do dyrektora szkoły, bowiem dyrektor jest zobowiązany przepisami prawa, do organizacji zajęć rewalidacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, które wynikają z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i zostały określone w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym.

Wniosek o przeprowadzenie diagnozy i wskazanie sposobu rozwiązania problemu ucznia

zawiera:

- rozpoznane indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne, możliwości psychofizyczne ucznia oraz potencjał rozwojowy ucznia;
- występujące trudności w funkcjonowaniu ucznia lub szczególne uzdolnienia ucznia;
- działania podjęte w celu poprawy funkcjonowania ucznia, formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniowi, okres ich udzielania, efekty podjętych działań i udzielanej pomocy;
- wnioski dotyczące dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania ucznia.

Zgoda rodziców lub pełnoletniego ucznia

Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w oddziale ogólnodostępnym

Dyrektor nadzoruje m.in.:

- realizację podstawy programowej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym
- prowadzenie dokumentacji realizacji zajęć (osobny dziennik zajęć) oraz stosowanie indywidualizacji oceniania (ocena opisowa, określenie celów do pracy z uczniem)
- prowadzenie zajęć rewalidacyjnych, które:
 - mają charakter terapeutyczny, usprawniający i korekcyjny,
 - przygotowują do samodzielnego życia,
 - usprawniają zaburzone funkcje,
 - rozwijają funkcje niezaburzone, w tym zainteresowania, uzdolnienia.

Dyrektor może wystąpić z wnioskiem o zatrudnienie dodatkowo nauczycieli lub specjalistów lub pomocy nauczyciela

Wychowanie do życia w rodzinie

Dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, w tym uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym nie organizuje się zajęć do życia w rodzinie.

Realizują treści z tego zakresu w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w podstawie programowej dla tej grupy uczniów.

Rozporządzenie MEN z dnia 2 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego

Rehabilitacja ruchowa

Jednostki systemu oświaty nie posiadają stosownych uprawnień do realizacji zadań z zakresu opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą.

Pomoc specjalistyczna zapewniana dzieciom i młodzieży w systemie oświaty udzielana jest przez nauczycieli i specjalistów posiadających przygotowanie pedagogiczne i psychologiczne.

Do zadań ww. specjalistów nie należy wykonywanie zabiegów medycznych, w tym rehabilitacja medyczna.

Rehabilitacja ruchowa ucznia niepełnosprawnego (w zakresie kompetencji jednostki systemu oświaty) może być prowadzona podczas zajęć rewalidacyjnych, jeśli taka potrzeba ucznia zostanie określona w indywidualnym programie edukacyjno - terapeutycznym.

(stanowisko MEN - pismo nr DZSE-WSPE.054.15.2015.JK z 13 maja 2015 r.)

Prawa ucznia objętego kształceniem specjalnym - wsparcie osób niepełnosprawnych w systemie oświaty

- Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka
- Odroczenie obowiązku szkolnego
- Kształcenie specjalne
- Zajęcia rewalidacyjne
- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna
- Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze
- Indywidualne roczne przygotowanie przedszkolne
- Indywidualne nauczanie

Prawa ucznia objętego kształceniem specjalnym

Ustawa Prawo oświatowe zapewnia:

dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej (art. 1. pkt 5)

możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami (art. 1. pkt 6)

opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych (art. 1 pkt 7)

dostosowanie odpowiednio programu wychowania przedszkolnego i programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia (art. 127)

Prawa ucznia objętego kształceniem specjalnym

Kształcenie specjalne prowadzone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy:

- 1) 20. rok życia – w przypadku szkoły podstawowej;
- 2) 24. rok życia – w przypadku szkoły ponadpodstawowej

Bezpłatny dowóz do:

- najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego lub ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego – w przypadku dzieci niepełnosprawnych: 5-letnim i 6-letnim oraz którym odroczone spełnianie obowiązku szkolnego;
- najbliższej szkoły podstawowej – uczniom objętym kształceniem specjalnym;
- najbliższej szkoły ponadpodstawowej – uczniom z niepełnosprawnością ruchową, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21. rok życia;
- ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, który nie musi być najbliższy miejscu zamieszkania dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna – do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 24. rok życia; dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim – do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 25. rok życia.

Prawa ucznia objętego kształceniem specjalnym

Przystąpienie do egzaminu ósmoklasisty, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego w warunkach i formie dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego według

- Komunikatu dyrektora CKE z 20 sierpnia 2018 r. w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania **egzaminu ósmoklasisty i egzaminu gimnazjalnego** w roku szkolnym 2018/2019
- Komunikatu dyrektora CKE z 20 sierpnia 2018 r. w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania **egzaminu maturalnego** w roku szkolnym 2018/2019
- Komunikatu dyrektora CKE z 20 sierpnia 2018 r. w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu potwierdzającego **kwalifikacje w zawodzie** w roku szkolnym 2018/2019

Odpowiedzialność dyrektora szkoły

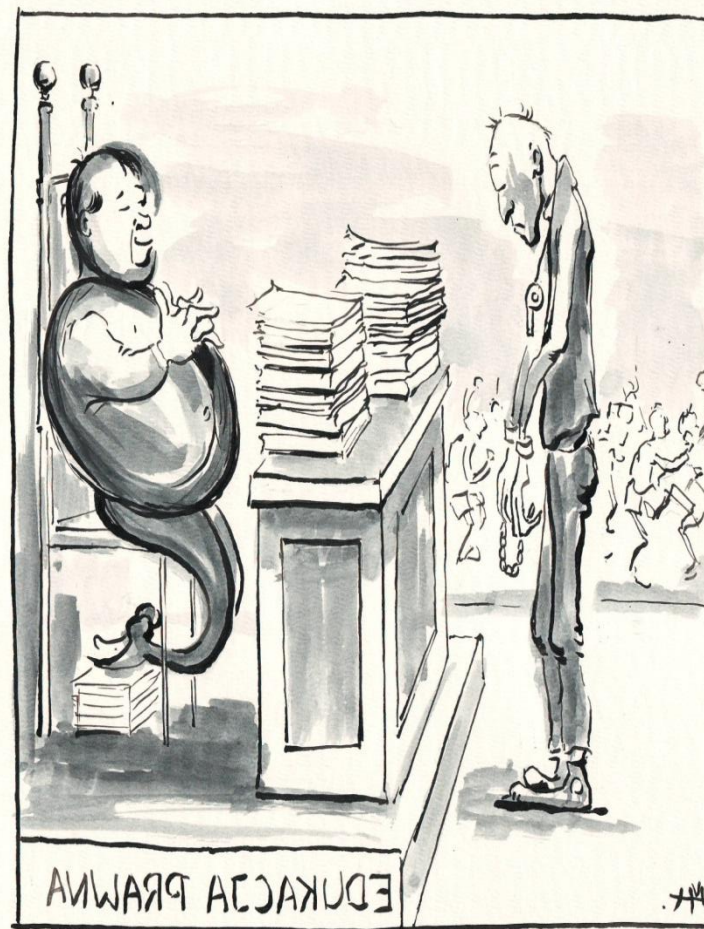
Dyrektor przedszkola, szkoły i placówki odpowiada za:

właściwą organizację kształcenia specjalnego, w tym realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego

podejmuje decyzje dotyczące zatrudnienia nauczycieli i specjalistów, posiadających odpowiednie kwalifikacje, adekwatne do rozpoznanych potrzeb dzieci w tym zakresie

właściwe prowadzenie i przechowywanie dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz za wydawanie odpowiednio przez przedszkole, szkołę lub placówkę dokumentów zgodnych z posiadaną dokumentacją.

Odpowiedzialność nauczyciela

Obowiązki nauczyciela –

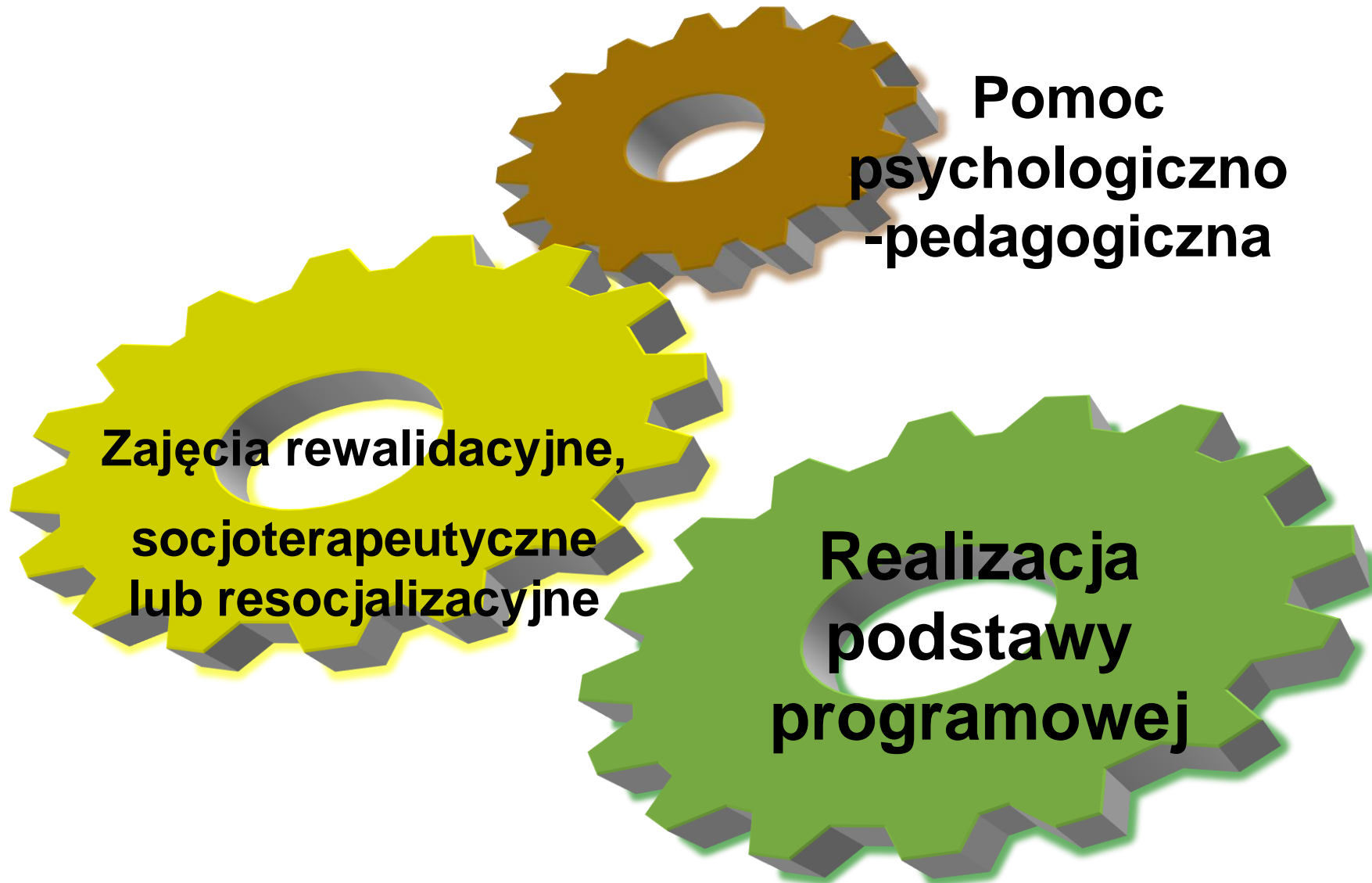
Karta Nauczyciela

Art. 6.

Nauczyciel obowiązany jest:

- 1) **rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą**, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę

Kształcenie specjalne

Podsumowanie - co jest najistotniejsze w pomocy?

- wczesne wykrywanie zaburzeń
- współpraca z rodzicami
- interdyscyplinarność w pomaganiu
- organizowanie jak najszerszej oferty pomocy na terenie szkoły, skutecznej i fachowej
- dbanie o rozwój społeczny